

PÔS CARTREFI – TO AR Y TŶ

gan Duncan Brown
Lluniau gan Gareth Pritchard

**Mae pawb am gael
to bach**

^

**uwch ei ben
weithiau**

Mae cartref y pâl mewn _____

Cymraeg:

mae bob amser angen to bach ^ ar y tŷ – ond nid ar y to ei hun.

Dyma dylluan sydd yn byw mewn cloddiau ar Ynys Enlli.

Pa dylluan ydy hi? (Ticiwch)

tylluan wen

tylluan frech

tylluan fach

Ble arall mae tylluanod yn medru byw?
_____

Ble roedd **jac y do** yn nythu cyn i bobl
adeiladu simneiau cyfleus ar eu tai?

_____
_____

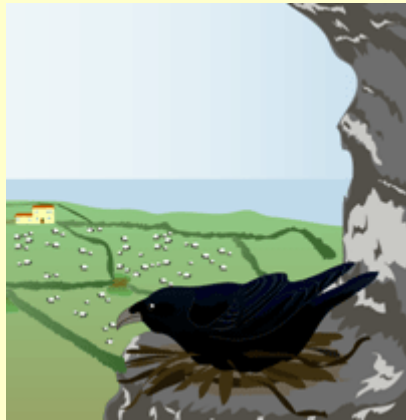

Pam fod gan y **troellwr** guddliw gwell na **gwennol y bondo**?

Pam mae **cigfran** yn dewis nythu mor gynnar yn y flwyddyn – ym mis Chwefror neu ar ddechrau mis Mawrth?

Fel pobl, mae rhai adar yn fwy cymdogol na'i gilydd.

Dyma ddau aelod o deulu'r frân – y **gigfran** a **jac y do**. Pa un sydd fel arfer yn nythu mewn haid a pha un sydd byth yn gwneud hynny?

"Mi welais jac y do. Yn eistedd ar ben to"

Fel arfer: _____

Byth: _____

Cigfran ar ei nyth yn uchel ar y clogwyn

Pam mae **cywion y wennol** yn aros mewn nyth clyd am bythefnos cyfan... tra mae **cywion y betrisen** yn gorfod rhedeg o gwmpas o fewn oriau o ddeor o'r wŷy?

---

*Dod ar fy mhen
dy sanctaidd ... **faw**?*

**Byth eto! Y drws amdani'r
tro nesa, bois bach.**

Ble mae **ystlumod** yn gwneud eu cartrefi?

1 _____ 2 _____ 3 _____

Rhywle arall? _____

Pa ddywediad Saesneg am rywun go ryfedd sydd yn cyfeirio at **ystlumod** yn clwydo mewn clochdy eglwys?

_____ in the _____

Ble mae cartref y **troellwr**? (Ticiwch.)

Yn yr haf:

Rhostir grugog

Copa mynydd

Glan y môr

Yn y gaeaf:

Siberia

Iwerddon

Affrica

Rhywogaethau'r pôs:

brân	crow
cigfran	raven
gwennol y bondo	house martin
jac y do	jackdaw
pâl	puffin
petrisen	partridge
troellwr	nightjar
tylluan fach	little owl
tylluan frech	tawny owl
tylluan wen	barn owl
ystlum	bat

Atebion ar y dudalen nesaf

Atebion

Mae'r **pâl** yn byw mewn **twannel yn y ddaear**.

Y **dylluan fach** sydd yn **byw mewn cloddiau**.

Cartrefi eraill i dylluanod: hen goed, adeiladau fel lloffttydd, tai allan ffermydd, tyrau eglwysi, blychau nythu ...

Nid oes gan y **troellwr** nyth i guddio ynddo fel **gwennol y bondo**.

Arferai **jac y do** nythu **mewn tyllau naturiol** mewn coed neu greigiau.

Mae'r **gigfran** yn nythu pan fydd digon o fwyd ar gael i'r cywion.

Mae **jac y do** fel arfer yn **nythu gydag eraill** o'i fath, ond fydd y **gigfran byth** yn gwneud hynny.

Mae **cywion y betrisen** yn medru **casglu bwyd a chuddio** rhag gelynion ar y ddaear ond mae **cywion y wennol yn dibynnu'n llwyr ar eu rhieni** nes iddynt ddysgu hedfan.

Gall **ystumod** fyw mewn **llofft dan y to, hen adeilad, ceubren, ogof, hen fwyngloddfa** ... yn wir, unrhyw le tawel, sych a thywyll.

Y dywediad ydy "**Bats in the belfry.**"

Mae'r **troellwr** yn byw yn **yr haf ar rostir** grugog ac yn mudo i **Affrica yn y gaeaf**.